

ENTITAT CULTURAL VALENCIANA

El Piló

BOLLETÍ D'INFORMACIÓ CULTURAL

Número 69 .- Segona època

Burjassot, Giner de 2022

Eixemplar gratuït

ELS DOLÇAINERS DE TALES

La dolçaina és un instrument típic del Regne de València, que, junt al tabalet, es toca en nombroses festes, en les processons, danses o en les albaes i el Cant d'Estil valencià. Però açò és conegut per tots, mes hi han aspectes d'este instrument, com són els dolçainers que les fan sonar, que són completament desconeguts per la majoria de la gent.

Per això hui volem recordar a tots els valencians qui són, o eren, eixes persones que fan possible que la dolçaina sone i per ad eixe menester hem escollit l'època compresa entre els segles XIX i principis del XX en els que va ocórrer el naiximent dels dolçainers de Tales, famosos en les festes populars de la província de Castelló, on els més coneguts eren els grups formats per dos famílies, els Montoliu i els Ramos dels que a sovint es feen resò lloant el seu alt nivell interpretatiu.

També va contribuir a la seua fama el fet de que els demás dolçainers del poble tenien que viure dels seus oficis, llauradors, fusters etc., i estos dos grups vivien exclusivament de tocar la dolçaina, però mai actuaven els dos junts, perquè llavors cada dolçainer es fea manualment la seua dolçaina a la que li donava un to personal, per lo que si s'ajuntaven alguns de distinta procedència no els eixia be la tonada.

A principi del segle XIX del poble de Tales, situat en la Plana Baixa de Castelló, es dia que en cada casa n'hi havia als menys un músic, dolçainer o tabaleta. I fon en eixa època quan

Francisco Montoliu inicia una saga familiar de dolçainers (Els Mengos) ab els seus dos fills, Salvador i Francisco, continuant ab este quefer els seus nets i besnets fins al 1930.

També en aquella època la família formada per José Ramos "l'abuelo Palanques" i els seus descendents toquen este instrument, sent l'últim dolçainer en actiu d'esta saga Jose Ramos Prades, que va morir l'any 1958. A pesar de que s'accepta que l'aparició dels "Palanques" seria més tardana i hereua de la llabor dels "Mengos", lo ben cert és que varis membres posterior "dels Palanques" asseguren haver deprés a tocar la dolçaina de sons pares i yayos. Estos últims tingueren que vore com s'eclipsava l'escola vella peque la seua descendència fon femenina i no hi hagueren matrimonis entre els aprenents de l'època, acabant-se aixina un sigle i mig de tradició dels dolçainers de

Tales.

La sua fama fon tan important que va associar al poble de Tales a l'ofici de dolçainer i així ho arpleguen moltes coples dels pobles veïns.

En Tales són dolçainers
i en Artana són sarieros
en Borriol pedrapiquers
i en Onda són taulelleros

*

En València estan les roses
i en Castelló els rosers
en Onda les chiques guapes
i en Tales els dolçainers

JOCS TRADICIONALS

Clasificació dels components de l'Equip de Jocs Tradicionals El Piló en la Lliga de Birles de l'any 2021

Este any, degut a les restriccions pel Covid19, esta lliga no s'ha jugat per equips, sino de forma individual i este és el resultat, sumant els punts que cada jugador haja conseguit en les cinc partides que s'han disputat.

DÒNES

Mari Carme Martin i Haro, 4^a
Concepció Sàez i Castellà, 9^a
Ampar Hernández i Gimeno, 10^a
Gloria Moreno i Moreno, 13^a
Rosa Blanch i Gomar, ---

HOMENS

Tàrsilo Ponce i Piqueras, 9°
Amadeu Gonzàlez i Cazallas, 11^a
Salvador Taroncher i Miñana, 12°
Miquel Giménez i Aguilar, 14°
Leopoldo Sánchez i Rubio, 18°
Daniel Pérez i Moris, 20°
Francisco Martinez i Hernández, ---

El dia 16 d'octubre el nostre Equip va participar en el trofeu Copa Federació, que es va celebrar en Cullera, quedant classificats en hòmens per a jugar les semifinals Daniel Pérez, Miquel Giménez Amadeu Gonzàlez i Salva-dor Taroncher. I en dònes Rosa Blanch, Conchin Sáez i Ampar Hernández.

El dia 31 d'octubre en Benissanó es va jugar la final de Pic i Pala en la que Amadeu Gonzàlez fon el campeó

El dia 20 de novembre es va jugar la final de Set i Mig, en la que Amadeu va quedar en segon lloc. I també la final de Bola a Braç, en la que Salvador Taroncher va quedar en segon lloc i Amadeu en quart.

També eixe mateix dia es feu una demostració de jocs tradicionals dins de la Semana Cultural organitzada per la falla Doménec Orozco-Bailen

El dia 12 de decembre, Amadeu es va classificar en el tercer lloc de la final autonòmica de Birles Torre que es va disputar en Benissanó

GALA D'ENTREGA DEL PREMI LLEALTAT

El dia 2 d'octubre va tindre lloc en el restaurant La Hípica, l'entrega del Premi Llealtat 2020-2021 concedit pel Grup d'Acció Valencianista, a Josep Barat i Blasco, President de l'Entitat Cultural Valenciana El Piló. que acodí a l'acte acompanyat per alguns directius d'esta Entitat.

L'acte començà quan el presentador va donar la benvinguda als assistents per la seua presència en un acte tan emotiu com és el de reconèixer la llabor d'una persona en pro d'una idea, com és el valencianisme.

A continuació es va passar a degustar un suculent sopar servit pel restaurant La Hípica.

Després prengué la paraula la presidenta del GAV, Paquita Chilet, per a donar fe del nomenament per la directiva que presidix, a Pep Barat del Premi Llibertat, per la seua lluita constant i continua en pro del valencianisme cultural, entregant-li un quadro commemoratiu i imponent-li l'insígnia del GAV.

Tot seguit prengueren la paraula varis assistents, Juli Moreno, president de l'associació Cultural El Rogle, Sandra Fombuena, presidenta de les joventuts del GAV i Aureli Lopez, membre de l'Ateneu Cultural de Paterna, per a felicitar al guardonat i enaltir la seua llabor realitzada durant més de quaranta anys en pro del valencianisme i lloant els èxits al front d'El Piló.

A continuació prengué la paraula Pep Barat per a agrair al GAV el Premi que li havia concedit, dient que ell tan sols s'havia dedicat a defensar la Cultura Valenciana, com tants altres, escoltant a tots i tractant de posar pau en els conflictes que sorgien dins del valencianisme.

L'acte va acabar quan un grup del Cant d'Estil, acompanyats de Tabal i Dolçaina interpretaren unes albaes i cançons típiques valencianes.

SOPAR DE NARRATIVA EL PILÓ 2021

Benvinguda del President

Aspecte de la sala

Entrega premi de Poesia

El dia 10 de setembre va tindre lloc en el restaurant de la Casa de la Cultura, de Burjassot, el tradicional Sopar de Narrativa de l'Entitat Cultural Valenciana El Piló, en el que s'entregaren els premis als guanyadors dels XXXIII Premis Lliteraris i d'Investigació El Piló, corresponents a l'any 2021.

Davant les autoritats presents, Estefania Ballesteros i Xavier Naharros, regidors de l'Ajuntament de Burjassot, representants de varies associacions culturals i el públic assistent, el president d'El Piló, Josep Barat, va obrir l'acte donant la benvinguda a tots els presents i recordant que, a pesar de les dificultats passades per la malaïda pandèmia, El Piló havia conseguit portar a cap ab molt d'esforç les activitats previstes, agraint a l'Ajuntament la cola-any boració prestada en la confecció dels DVD's, de les presentacions dels Premis Lliteraris i del Concurs de Pintura de l'any passat i acabà desijant a tots que passaren un bona velada.

Tot seguit es va donar pas a la degustació d'un suculent sopar preparat pel restaurant de la Casa de la Cultura.

A continuació els assistents que es presentaren van llegir els seus Micro-Relats i tot seguit prengué la paraula Òscar Rueda per a presentar els tres llibres guanyadors de l'any passat, "Harolt, sense por", "La guerra dels Deus" i "L'ensomi del rei".

Seguidament es va fer l'entrega dels premis de Micro-Relats elegits pels assistents, quedant en primer lloc el titulat "La barraca del bou, o l'atac de l'industria", llegit per Sandra Fombuena; el segon lloc va ser per al titulat "Primera experiència", llegit per Sonia Martinez, i el tercer fon per al titulat "Els parotets", llegit per Aureli López.

Després es va procedir a l'entrega de guardons als guanyadors del **XXXIII PREMIS LLITERARIS I D'INVESTIGACIÓ**, de la següent manera:

I Premi de Poesia Josep Melià, a la titulada "Cada setze d'agost" de la que és autor *Joan Josep Serra*, el qual la va llegir completa.

III Premi d'Ensaig Joan Costa, a l'obra titulada "Ensaig de Gramàtica Cognitiva Valenciana" de la que és autor *Miquel A. Lledó i Cardona*, el qual va dir unes paraules sobre el perquè havia escrit este ensaig.

XX Premi de Novela Federic Feases, a la titulada "Ampar, sense forces", de l'autor *Josep V. Escuder i Bisbal*, el qual va fer un chicotet resum del perquè l'ha escrit i lo que significa.

Entrega premi Novela

Tot seguit dos membres del Grup de Cant d'Estil acompanyats per Dolçaina i Tabal, cantaren unes albaes referides als guanyadors i als Premis de Lliteratura i d'Investigació.

En acabar Xavier Naharos va fer una chicoteta exposició de lo que representaven estos premis per al poble de Burjassot i animà a El Piló en la llínia de treballar per la cultura valenciana, donant-la a conèixer i recuperant costums i tradicions perdudes.

A continuació Josep Barat prengué la paraula per a agrair a tots la seua assistència i assegurar que pese a les dificultats que puguen vindre, El Piló traurà les forces necessaris per a continuar estos Premis en anys successius per a mantindre viva la nostra llengua valenciana, que a pesar de la llibertat d'ensenyança i llibertat d'expressió, com proclamen la Constitució Espanyola i nostre Estatut d'Autonomia, està sent maltractada per l'AVL i l'Universitat de València, que amparen paraules i girs que no són propis de la llengua valenciana, además de que seguirem lluitant per a que en nom deixa llibertat siga possible que els nostres llibres entren a formar part de les biblioteques, tant públiques com privades, per a que tot el que vullga puga llegir-los. I per este motiu tenim que continuar llaurant, sembrant i collint i com digué Nicolau Primitiu ¡¡PERSISTINT!!.

Per a acabar l'acte tots els presents entonaren la Cançó de Lluita.

Entrega 1er, 2^{on} i 3er premis de Micro-Relats

Albaes

Paraules Regidor

Paraules tancament del President

XLI CONCURS NACIONAL DE PINTURA I BIENAL EL PILÓ

El dia 15 d'octubre es va celebrar en la seu de l'Entitat Cultural Valenciana El Piló, l'entrega del premi al guanyador del XLI Concurs Nacional de Pintura El Piló-I Bienal de Burjassot, aixina com també l'inauguració de l'exposició de les obres seleccionades entre totes les presentades.

L'acte començà ab unes paraules del president d'El Piló. Pep Barat, per a agrair la presència al numerós públic allí congregat, aixina com també a tots els artistes que havien presentat les seues obres.

El Premi va recaure en l'obra titulada “ Sublime, gran tronco “ de Alberto Biesok, pero no obstant sent este premi únic, el Jurat va prendre la decisió, per la calitat de les obres, de concedir Menció d'Honor a la titulada “Portrait-2 pensa en vert“ de Guillermo Ferri i Soler; la titulada “Soñando un mundo“ de Maria del Mar Moya i Toledo i a la titulada “Neurona“ de Carles Salvador i Almenar.

Després de l'entrega dels guardons prengué la paraula la Regidora de l'Ajuntament de Burjassot, Estefania Ballesteros, per a felicitar als guardonats i agrair a l'Entitat El Piló per l'esforç que fa anys darrere any per a conservar i difondre la cultura valenciana.

Per a finalisar l'acte prengué la paraula Pep Barat, president d'El Piló, per a felicitar als premiats, a l'Ajuntament de Burjassot pel seu recolzament ad este Concurs de Pintura aixina com també a la Directiva d'El Piló i al Jurat, perque sense ells no seria possible este Concurs. Tot seguit va llegir el contingut de la presentació que figura en el Catàlec per a reivindicar tot lo que en ell es diu, entre atres coses que Burjassot necessita un Centre on es pugen reunir els jóvens de Burjassot per a expondre les seues inquietuts i propondre solucions, aixina com també que albergara un Museu Etnològic, on estigueren exposates totes les coses típiques del nostre poble. I per a acabar declarà inaugurada l'exposició dels quadros seleccionats, exposició que estarà oberta al públic en la seu d'El Piló, carrer Dr. Moliner, 10 de Burjassot, en dies laborals de 18 a 21 hores, fins al dia 30 d'octubre.

Foren molt aplaudides les paraules del president pel públic assistent que a continuació es dedicà observar detingudament els quadros fent comentaris sobre els mateixos.

Presentació

Entrega premi El Piló

Entrega Menció d'Honor

Entrega Menció d'Honor

Autoritats i Premiats

Paraules Regidora

Públic

Entrega Menció d'Honor

DIA DE LA PILOTA I DANSÀ DE BURJASSOT

Almorçant

El dia 23 d'octubre l'Entitat Cultural Valenciana El Piló va celebrar el Dia de la Pilota Valenciana i la Dansà de Burjassot.

Pel matí, en el carrer Dr. Moliner, va tindre lloc la disputa de les partides programades, menys la de galocha de dos equips infantils, que no es va poder realitzar per circumstàncies alienes ad esta Entitat, ya que a primera hora del matí va ploure i el carrer estava banyat.

En presència dels Regidors de l'Ajuntament, Estefania Ballesteros i Javier Naharros i del Sr. Alcalde de Burjassot, Rafa Garcia i Garcia, després de la treta d'honor d'este últim, va començar la disputa del V Trofeu de Galocha El Piló.

Degut a l'absència d'alguns jugadors que no pogueren vindre

es van formar tres equips entre els que estaven presents, quedant de la següent manera: Equip A (format per Pedro "el Surdo", Rafa Garcia "Sony" i Joan de Genovés), Equip B (format per Pedro Martí "Piluco", Aitor i Voro Taronger) i Equip C (format per Pigat II i son fill, Pigat IV, Adrià de Quart i Alfredo Pradas).

El Trofeu es va jugar de forma triangular, sent molt entretingut, tant per la qualitat dels jugadors com per les explicacions que d'algunes jugades donava Aureli López, autor de varis llibres sobre la Pilota Valenciana. Al finalisar les tres partides va quedar guanyador l'equip A, en segon lloc l'equip B i en tercer l'equip C.

Autoritats i equips

Treta d'Honor

Després es va procedir a l'entrega de medalles als participants i a continuació es va fer un homenage a Paco Cabanes "El Genovés", fallit recentment, en el que Pigat II, El Surdo, Joan Contreres i Aureli López, donaren unes charrades molt emotives sobre la figura del homenajat, en honor al qual El Piló havia colocat en la pancarta penjada en el balcó i sobre un trípode a l'entrada del local, unes fotos en reconeiximent al millor jugador de pilota valenciana que ha hagut i també en agraïment per ser un dels participants en el Primer Trofeu de Galocha El Piló, celebrat l'any 2015 i en atres posteriors. A continuació prengué la paraula el Sr. Alcalde de Burjassot per a felicitar a El Piló aixina com

també als jugadors per l'esforç que realisen per a donar a

conèixer eixe joc tan nostre com és la pilota valenciana, i el president d'El Piló per a donar les gràcies a tots els que havien intervingut en este trofeu per el bons moments que nos havien fet passar gojant de les partides i a l'Ajuntament de Burjassot per la seua col·laboració. Acabant l'acte en un cant d'Albaes oferit per Vicent Fita.

Tot seguit els actuant i socis d'El Piló degustaren un suculent arròs ab fesols i naps, cuinat pel prestigiós restaurant Trapemar.

Entrega de trofeus

Cartell homenage a El Genovés

Jugant

Dinant

Per la vesprada a les 18 hores va començar, des de la porta de la seu social d'El Piló, la IV Dansà de Burjassot, organitzada pel grup de Danses El Piló, en la que actuaren, a part d'este grup, el grup de danses Xafarnat, A.C. La Carraspera, Alfafar balla danses, Victòria Selma, Pep Barat, Enrique Salabert i

Pepa Pastor, Dansaires Els Tramussers, d'Almussafes i grup de danses "Del corral i del carrer", de Ribarroja del Turia.

Tots els grups desfilaren pels carrers de Burjassot fins aplegar a la plaça de l'Ajuntament, on realisaren Dansaes de varies variants, entre elles les de Pep Barat i El Piló, compostes abdós pel gran dolçainer Josep Lluís Sanz "El Cigalo", per a tornar ballant a la sèu d'El Piló on s'havia preparat orchata i fartons per als participants.

Varis aspectes de la Dansà

CONCERT DE FOLK

El dia 4 de decembre un grup compost per quatre persones El Cigalo en dolçaina, Pedro en bandúrria, Mario en guitarra i Manolo en tabalet, oferiren un Concert de Folk titulat "Notes que venen i van", en la sèu de l'Entitat Cultural Valenciana El Piló.

Després d'una breu intervenció d'El Cigalo explicant lo que anaven a interpretar, comença ell mateix a tocar en la dolçaina una Rapsòdia de la terreta, composta per alguns trossos de cançons típiques valencianes. A continuació el quatre junts toquen Vals número 1 de Tales; Nostalgic vals, Tarantella bella, Jota de la Serra, Ball de plaça de Faura, Havanera (guitarra i bandúrria), Tarantela siciliana, Polka havanera de les Valls, Havanera de Tales, Havanera del tio Tieso, Els jagants de Morella i Ball d'Arenillas d'Almedijar.

El concert fon molt celebrat pel públic assistent que ho manifestà ab molts aplaudiments a cadascuna de les actuacions, tal és aixina que demanaren que seguien tocant, per lo que toquen la Polka de Tales.

SOPAR DE NADAL – PER NADALS, PILO

El dia 11 de decembre es va celebrar en el Mercat Vell de Burjassot i no en la nostra sèu, per raons d'espai i ventilació a conseqüència de la pandèmia, un festival especial per a commemorar la Festa de Nadal, en substitució del sopar de Nadal tradicional, que enguany ha segut Dinar, baix la denominació de Festival "Per Nadals, Piló".

En dit festival actuaren tots els grups d'El Piló, Danses, Rondalla, Tabal i Dolçaina i Cant d'Estil, que mostraren tota la seua valia als socis i simpatizants presents.

El dit festival començà a les 12 hores i en acabar els socis i convidats, per a celebrar la Festa de Nadal, fruïren d'una succulenta paella cuinada per Trapemar.

Dolçaines i Tabals

Chiquets ballant

Rondalla

Ballant

Albaes

Dinant

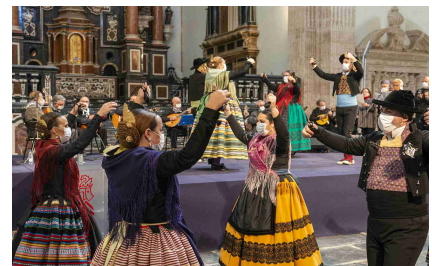
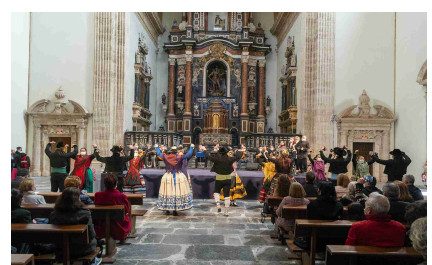
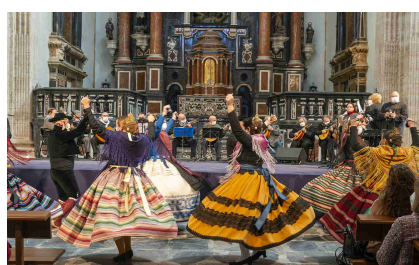
FESTIVAL "HIVERN A VALENCIA"

El dia 12 de decembre va tindre lloc en el Monasteri de Sant Miquel dels Reis el XXVI Festival de Nadal "Hivern a València", organitzat per la Federació de Folclor de la Comunitat Valenciana.

Festival que s'organiza per a demostrar de forma inequívoca que les tradicions populars són cada vegada més importants, no sols per a accentuar les senyes d'identitat del nostre poble, sino per l'importància de donar a conèixer esta part tan important de de la Cultura Tradicional d'Alacant, Castelló i València.

Ad ell acodixen distints grups de balls, corals o musicals i enguany han participat els grups de l'Entitat Cultural Valenciana El Piló, Danses, Rondalla, Tabal i Dolçaina i Cant d'Estil.

Fotos cedides per la FFCV, autor Óscar Vázquez Chambó) [Fed Folklore Comunidad Valenciana](http://www.fedfolklore.com)

Varis aspectes de l'actuació dels grups El Piló

PRESENTACIÓ LLIBRE

El dia 13 de decembre va tindre lloc en la seu de l'Entitat Cultural Valenciana El Piló la presentació del llibre titulat "L'Himne València, un himne per a un poble", de l'autor Juli Moreno.

Començà l'acte en unes paraules del president d'El Piló per a presentar a l'autor i a continuació este prengué la paraula per per a dir que este himne es va estrenar com a himne de l'Exposició Regional Valenciana de 1909 i que poc a poc anà fent-se més popular fins que en 1925 es proclamà com a Himne Regional i en 1984 el govern valencià el declarà himne oficial